

Sz. M. (Ujpest). Gyógyszerészi pályára csak az léphet, aki legalább hat gimnáziumi osztályt sikerrel elvégzett. A hat osztályt végzett három évig, a nyolc osztályt végzett pedig két évig köteles gyakorolkozni valamely gyógyszerertárban, ahol teljes ellátást, sőt húsz-harminc korona fizetést is kap. A gyakoronoki idő eltelté után gyógyszerész-gyakornoki vizsgálatot kell tenni az egyetemen. A vizsgálat sikerülte után a gyakoronok bármely gyógyszerertárban segéd lehet s hetven-kétszáz korona fizetést kaphat. Ha a gyógyszerész-segéd az egyetemen a két éves gyógyszerészeti tanfolyamot elvégezte, gyógyszerész-mesteri vizsgálatot tehet. Érettségi vizsgálatot tett gyógyszerész-mester, ha oklevele megszerzése után még egy évig foglalkozik vegytani, gyógytani, gyógyszerertári és közegészségügyi tanulmányokkal, egy szigorlat letételével doktori címet is nyerhet. — **B. L.** (Alesi). *Pázmány Horváth Endre* «Árpád» című époszának kezdő sorai így szólnak: «Férfiat énekelek, ki hadával Volga türemelő Hájait átszégvén, Etelének hajdani földét Nemzeteket leverő harcokkal visszaszerezte». *Zrínyi* így szól: «Fegyvert s vitézt énekelek, török hatalmát Ki merte vágni, Szulimán haragját». Mindketten *Vergilius* «Eneisz»-ének bekezdését utanozzák: «Arma virumque cano». Parodisztikusan használja *Arany* az «Elveszett alkotmány» elején: «Férfiat énekelek, ki sokat s nagy messze rikoltott, Sőt tett is valamit (kártyára kivált)».

OLVASÓINKNAK.

A «Tanulók Lapja» XII. évfolyamának második feléve a mai számmal megkezdődik. Ebből az alkalomból fordulunk az alábbi sorokban lapunk olvasóihoz a régi szeretettel és bizalommal.

Eddig is az volt minden törekvésünk, hogy a *Tanulók Lapja* a magyar ifjúságnak legjobb barátja, lelki vezetője, tanácsadója, munkásságának irányítója, nemes szórakoztatója legyen; ezentúl is még fokozottabb mértékben igyekezünk, hogy a *Tanulók Lapja* élénk, változatos tartalmával ezt a nemes célt szolgálja.

A második felévben folytatólag közöljük és befejezzük *Dickens* *Károly* világhírű regényét

Copperfield Dávid-ot,

amely olvasóink osztatlan tetszésével találkozik. Ennek befejezése után sorra kerül *Verne* *Gyula*-nak, a nagynevű francia írónak a legújabb regénye, a

Világ ura,

melyet *Gábor Andor* fordított le a *Tanulók Lapja* számára.

A Copperfielddel párhuzamosan közöljük *Jancsó Benedek*-nek, a jeles tollú írónak

Reguly Antal élete,

című gyönyörűen megírt művét, melyben örök emléket állít egy magyar tudósnak, akit a nemzet- és hazaszeretet a tudomány rettenthetetlen hőisévé avatott. Méltó párja lesz ez a mű *Jancsó Benedek* másik művének, a «*Körösi Csoma Sándor életé*»-nek, melyet szintén a *Tanulók Lapja*-ban közöltünk.

E hosszabb közleményeken kívül minden számban lesz szakértelemmel és ízléssel megírt több ismeretterjesztő közlemény az irodalmi élet, a természet-tudományok, a történelem köréből.

Ezeknek a közleményeknek helyes megválasztására különös gondot fordítunk, mert eddigi tapasztalataink

szerint az iskolában szerzett ismereteknek kiegészítésére szolgálnak s így hathatósan hozzájárulnak ahhoz, hogy a magyar ifjúság tartalmas, komoly ismeretek megszerzésére fogékony legyen.

Rovataink fel fogják ölelni az iskolai életnek minden általános érdekű mozzanatát, figyelemmel kísérjük az irodalmi élet jelentősebb eseményeit s időről-időre beszámolunk olvasóinknak a tudomány legújabb vívmányairól.

Fejtörő rovatunkban elmeépítő rejtvényeket közlünk s a rejtvények megfejtői között hétről-hétre értékes könyveket sorsolunk ki.

Hogy azonban a mi buzgólkodásunknak méltó sikere lehessen, szükségünk van olvasóink támogatására. Szaporítani kell a lap előfizetőinek a számát. Azok, akik híveink, toborozzanak újabb híveket, mert minél nagyobb lesz olvasóink gárdája, annál tartalmasabbá és értékesebbé tehetjük ezt a lapot, mely immár tizenkét éve hűséges odaadással szolgálja a magyar ifjúság szellemi fejlődésének szent ügyét. Hadd váljék a *Tanulók Lapja* a magyar tanuló ifjúság közös szellemi táborává s e tábornak minden katonája ismeretekben gyarapoljék, közös lelkesedéssel és szeretettel dolgozzék majd a magyar nemzet javára.

A *Tanulók Lapja* minden vasárnap megjelenik 16 oldal terjedelemben, szép képekkel illusztrálva.

Előfizetési ára	egész évre	9 kor.	60 fillér
	félévre	4	80
	negyedévre	2	40

Előfizethetni a kiadóhivatalnál (*Franklin-Társulat*, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Legcélszerűbb, ha az előfizetési díjat postautalványon küldik be a *Tanulók Lapja* kiadóhivatala címén.

Azoknak, akik tíz előfizetőt gyűjtenek, a kiadóhivatal egy évig ingyen küldi meg a *Tanulók Lapját*, azokat pedig, akik tíz előfizetőnél kevesebbet gyűjtenek, értékes könyvjutalomban részesíti

A «*Tanulók Lapja*» szerkesztősége és kiadóhivatala.

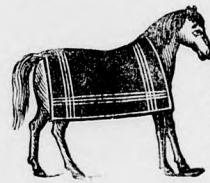
Ne vegyetek mást, mint

Nemzeti rajzeszközt.

Kapható minden papir- és könyvkereskedésben. 10954

Ló-takarók

teljes nagyságban csak 95 krajcár.

Minden ló tulajdonosnak nélkülözhetetlenek a mi vízmentes strapa ló-takaróink, melyek teljes nagyságban és különös vastag, meleg brünni gyapjából vannak készítve, tehát a lovakat mindenemmi meghűléstől óvják és mindig egészségben tartják. A mi strapa-ló-takaróink minden kívánt színben kaphatók és tömegárusítás végett alábbi rendkívül olcsó áron adtnak el:

1 db ló-takaró, teljes nagyságban	csak 95 krajcár,
2 " " " " " "	csak 175
4 " " " " " "	csak 360

Egyedárusítója utánvétellel: **Kertész Henrik,** Wiera, L., Fleischnmarkt 18—417.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

REGULY ANTAL ÉLETE.

Az ifjúság számára írta Jancsó Benedek. 2

Szabad napjaiban szokása volt elhagyni a várost. Gyalog kirándult hol magánoson, hol pedig társasággal a környékre. Érdekelte a tájék, a futó folyam, a lombos erdővel fedett hegyhát, a völgy sötét zuga, a nyílt mezőben ringó kalásztenger. Érdekelte a falvak élete, a nép, mely ott sűrű-forog a falvak házaiban, amely műveli békében szántóföldjét s holttestével földi be vész idején a mezőt, melyen keze munkájával kalászt növesztett. E kisebb kirándulásai kezdeté megismerni az életet, kezdette megszeretni a népet, amelyből, mint egy kimeríthetetlen gazdagságú talajból nő ki a nemzeti élet és miveltiség minden alkotása.

II.

1834. év őszén iratkozott be Reguly a győri kir. akadémiára. Az akadémián is ugyanaz a jó tanuló és nemes erkölcsű ifjú maradt, mint aki a gimnáziumban volt. Mikor 1836-ban elvégezte a tanfolyamot, igen szép bizonyítvány tett tanúságot előhaladásáról. A *hittanból* nagyszámú tanuló társai között 4-ik eminens volt, a *memjiségtanból* 3-ik, az *oknyomozó történelemből* 2-ik, a *magyar nyelvből és irodalomból* 1-ső, csupán csak a *logikából* volt 11-ik. E bizonyítvány is megmondja, hogy a nemzeti irodalom és az oknyomozó történelem volt az a két tárgy, amely Regulyt, mint általában a magyar ifjúságot legjobban érdekelte. Voltak idők s Reguly tanulókorához képest nem is oly nagyon régen, mikor a magyar nyelvnek s a magyar költészetnek nem volt helye a magyar iskolában. Az ifjúság azonban összeállott magyar önképző-társulatokba s gya-

korolta magát nyelvében, tanúlgatta közös erővel nemzetének régebb és újabb irodalmát. Akadt mindig egy-egy tanár, ki ösztönt adott s lelkesedést öntött az ifjúság lelkébe e tanulmányok iránt.

A győri akadémián is volt egy ilyen lelkes tanár, az oknyomozó történelem tanárának, *Maar Bonifác*nak személyében. Regulyt az ő előadásai és az ő egyénisége vonzották leginkább. Sok szépet és érdekesen vonzót tudott mondani e tanár a magyar nemzet eredetéről és ezer éves múltjáról. Szavai nagy hatással voltak az ifjúságra, amely különben is abban a korban élt, melyben az újra ébredt nemzeti szellem hatalmas hullámcapásai magokkal kezdeték ragadni még a legközönyösebb magyar szívet is. Maar Bonifác tanításai legnagyobb hatással azonban Regulyra voltak, ki a maga részéről is a tárgy iránt mutatott érdeklődésével nagyon megnyerte tanára különösebb vonzalmát. A kapocs a tanár és tanítvány között lassankint szorosabbra fűződött. Szünidők alatt meglátogatta Zircen Reguly szülőit s néha több napig tartózkodott vendégszerető házuknál. Ily alkalmakkor nem egyszer a magyar nemzet története, különösen pedig annak eredete volt a beszéd tárgya. Horvát István messze kalandozó fejtegetései s Körösi Csoma Sándor utazásának haza szállongó hírei elegendő anyagul szolgáltak e beszélgetésekhez.

Egy alkalommal tanító és tanítvány együtt utaztak az apátság kocsián Székesfehérvár felé. Amint távolról az Árpád- királyok székfővárosának tornyait megpillantották, gondolataik visszarepültek a régmúlt idők századainak ismeretlen korszakába. Feltűnt lelki szemeik előtt párdücs Árpád s vele együtt a dontóvi magyarság, amely

beront e földre, hogy Attilának hajdani földét visszaszerezze. Elszáll képzeletük messze keletre és látni vélik az ismeretlen őshaza földjét. De hát hol is van ez a föld? S hol vannak e földdel együtt unokái a visszamaradt magyaroknak, kikkel Julián barát 600 esztendő előtt Volga parti sátraikban magyarul beszélt? Ki tudná megmondani? Még senki. De nincs messze az idő, mikor egy ember, Körösi Csoma, ki 15 év óta keresi őseink nyomdokait, mégis meg tudja mondani. Ekkor aztán megered a szó árja a lelkesülő tanár ajkairól. Csodadolgokat beszél Csoma hősies önfeláldozásáról és égő honszeretetéről. Mikor kedves tanára az elmúlt iskolai évben Győrött Zrinyi vagy Dugovics Titusz hősi haláláról beszélt, élete legnagyobb dícsősége lett volna, ha úgy halhatott volna meg, mint azok, most ellenkezően, élni és szenvedni szeretne hazájáért, mint Körösi Csoma. Hát mit érzett lelke, mikor az élete alkonyához közelgő tanár azt mondotta, hogy ha nem volna idős ember, ha még ifjú volna, mint aminő tanítványa lesz egy pár év múlva, elindúlna Körösi Csoma után, hogy vele együtt keresse őseink nyomdokait, vagy ha Körösi nagy vállalata súlya alatt összerogynék, legyen valaki, ki azt, mit e nagy ember oly hősies, önfeláldozó elhatározással megkezdett, folytassa és bevégezze! Ez az érzés nyomot hagyott ifjú szívében, mint a szobrász ujjja a puha agyagban, hogy aztán e nyomból évek múltán éjszaka ködös ége alatt a nemes elhatározás virága nőjön ki.

Régebben szokásban volt, hogy a felsőbb osztályú tanulók egyike-másika vagy magánosan, vagy pedig másod-harmadmagával útra kelt és tapasztalatszerzés céljából beutazta az ország egyik vagy másik részét. Győri tanuló korában Reguly is hódolt e szokásnak. A nyári szünidőt arra használta, hogy a Dunántúl vidékeit és Felső-Magyarországot bejárja, megismerkedjék e vidékek népével, természeti és történeti nevezetességeivel. Az ilyen diák-utazás (experialás) akkoriban nem vette igénybe a vasútat, amik még nem is voltak, sőt még a postakocsikat sem, hanem többnyire gyalog folyt le. A tapasztalatok s a haza földjének közelebbi ismerete után vágyó diák egyedül, vagy egy-két rokongondolkozású társával kelt útra. Egy kicsinyke csomagba beletettek egy pár fehéreneműt, egy oldal-tarisnyába kenyeret, szalonnát, egy kis kulacsot megtöltöttek borral, a felső kabát zsebében pedig egy kis jegyzőkönyv rejtőzött az útinapló szá-

mára, a mellény zsebében a vállalat költségei fedezésére 3—4 bankó forint, vagy 5—6 ezüst húsas. Aztán egy somfa pálcá vagy ölmosbot egészítette ki fegyver gyanánt a felszerelést. Az ilyen diák-utazás rendszerint kalandosabb szokott lenni, mint a néhai peleskei nótáriusé volt. De azért a diákot nem verik agyon. Bátran elmehet széles Magyarországon bárhova egy somfa pálcával, hát miért ne nézhette volna meg Reguly Antal is a mohi pusztát, a Kárpátok vadregényes bérceit, Kazinczy mohosuló sírját s mindazt, mi vonzotta eszmények után sóvárgó lelkét.

Elvégezvén győri iskoláit, 1836 őszén Pestre ment, hogy beiratkozzék az egyetem jogi karához. Édes atyja szállásba Horvát István egyetemi tanár házához adta. Akkori időben a jogi tanfolyam három évig tartott s Reguly mind a három évet Pesten hallgatta. Az utolsó évfolyamban minden tantárgyból kitűnő osztályzatot kapott. Nyolcvan-kilencven évvel ezelőtt a pesti jogász alakja sokat hasonlított Baczur Gazsiéhoz, a *Peleskei Nótáriusban* előforduló pesti jurátuséhoz. De abban az időben, amelyben Reguly Pestre került, már a «fokos fénykora» egészen letűnt. A nemzeti élet elevenen kezdett Pesten lüktetni, a nemzeti művelődés ügye szélesebb körben kezdte érdekelni a társadalmat. Az egyetemi ifjúság javarésze nem elégedett meg azzal a tanulmányi anyaggal, melyet akkori fejletlen tudományos viszonyú egyetemünk nyújtott, hanem önjelölten igyekezett lelkét kiművelni s elméjét ismeretekkel gazdagítani.

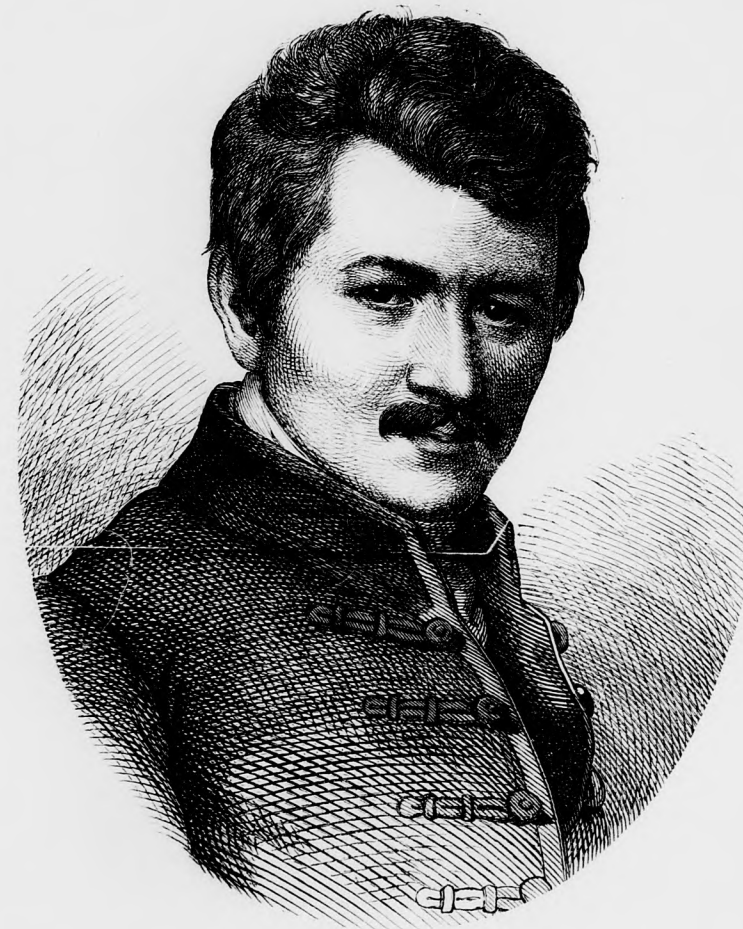
Olvasták és tanulmányozták az irodalom újabb termékeit, sőt némelyik neki feküdt az idegen nyelvek tanulásának is, különösen a németnek és a franciának.

Reguly tősgyökeres magyar családból származott. Atyja és anyja beszéltek ugyan németül, de ő maga, mikor Pestre került, nagyon édeskeveset tudott. A német nyelv gyakorlatból való elsajátítása Pesten akkor nem tartozott a nehéz dolgok közé. Reguly csakhamar meg is tanult annyit németül, hogy beszélt és megértette a német irodalom termékeit. Ezek úgy megszerették vele a német irodalmat, hogy elhatározta a német nyelv tökéletes megtanulását is. Mikor a német nyelvet már jól tudta, hozzá fogott a franciához is és azt is megtanulta.

De hát azóta, hogy kikerült Maar Bonifác hatása alól, foglalkozott-e történelemmel, aggasztotta-e lelkét egyszer-máskor nemzete eredeté-

nek homályos kérdése? Ha akarta volna, sem kerülhette volna ezt ki. Horvát Istvánnál, a nemzeti szellem tüzes ébresztőjénél, a magyar történelem híres tanáránál, az ország historikusánál lakott. A magyar tudományosságának nincs sajátságosabb, sőt mondhatni tragikusabb sorsú alakja Horvát Istvánnál. Tanítványa nyelvünk törvényadójának, a nagy Révai Miklósnak, ba-

Fajszeretete, korlátlan képzelete, tüzes lelkesedése megfosztották attól a tárgyilagos kritikától, mely nélkül a tudós sikerrel egyetlen lépést sem tehet. Amit nemzetünk eredetéről tudomány gyanánt hirdetett, nem volt egyéb egy rajongó, lázas agy tarka meséinél; a nyelv tanúságtétele, a legrégebb történetek e majdnem egyetlen biztos vezére, fáklya helyett a régi korok homályá-

HORVÁT ISTVÁN.

rátja és kortársa Kölcsénynek, Szemerének s az öreg Virág Benedeknek. Ismeri úgy a magyar nyelv történetét, mint Révait kivéve senki; fajszeretete nagyobb, mint Széchenyié volt; szorgalma, munkakedve és tudománya versenyzik egy egész tudományos akadémiáéval. Munkáságának eredménye tömérdek folians nyomtatva és kéziratban.

De valódi értéke ez óriási tudomány, szorgalom és kitartás irodalmi eredményének alig több a semminél.

ban bolygó tűzzé vált kezében, mely ingó talajra, süppedékes hinárba vezette őt és követőit. De azért nagyon tévedne, ki Horvát István hatásának értékét tudományos eredményeinek becsé szempontjából itélné meg. A magyar történetírás tőle tanulta meg, hogy mily fontossága van a történet-tudományban a kútfők ismeretének és kritikájának. Az ébredő nemzeti szellemnek táplálékot legnagyobbára az ő álmodozásai nyújtottak.

(Folytatása következik.)

KERESD VÁRA.

Fölséges szép tájra eljöttök-e velem?
Nincs az utazásban semmi veszedelem;
Látunk amit eddig nem sok ember látott:
Régi dicsőséget, — letűnt boldogságot...
Kéklő hegyek mögött áll még Keresd vára;
Elérhetnének gyalog, hej, de nagysokára!
Útunk keskeny sziklás ösvényekre vezet,
Szállj föl paripámra, nyújtsd ide a kezéd!
Ha röptül az útas tüzes, szárnyas lova,
Nem kérdi, hogy merre, nem nézi, hogy hova?
Ez a híres Pejko elvisz engem, téged,
Nem féli a sötét, tátongó mélységet!
Meg sem szédül tőle, általröptül rajta,
Az én híres Pejkóm ilyen csodafajta!

Kalásztérő rónán, erdőn, mezőn, hegyen,
Fényes «Hadak útján» könnyen általmegyen.
A fölleggel-széllel könnyen versenyt úszik,
Jeges-havas sziklán soha meg nem csúszik!
Egyet-kettőt nyerit, tüzes szárnya lebben,
S mi a kéklő légben szállunk a legszebben.
Éppen csillag hullott, hogy alatta haladt,
Homlokára esett, szépen ott is ragadt.
Angyalok az égről játszva földre vetik,
Hisz gyerekek ők is, a tréfát szeretik.
És e pajkos játék minden este szabad,
Ni, amott is éppen egy a földre szaladt!
Hisz annyi a csillag, se szeri, se száma!
Száz új ragyog holnap, hol egy letűnt máma;
Mert az a jó Isten csak úgy hevenyibe,
Ezret is teremthet az egynek helyébe!
Csak az ember únott, munkátlan és tunya,
A jó Isten magát soha el nem únja!
Kitárja az égen a kis kék ablakot,
Lenéz hol a hiba? s újat, szebbet alkot.
Egy isteni eszme, egy szó vagy akarat,
S egész nagy világnak csak hűlt helye marad.
Egy lehelletétől sötét felhő oszlik,
Egy gondolatától világ támad — foszlik.
Mindig szebbé teszi a nagy mindenséget, —
Ó, bár jobbá tenne, bűnös ember, téged!
Lám, a tüzes Pejko szárnyas hátán ülve,
Oly közel az éghez száguldva — röptülve,
Mire lenn a porban csak gondolni sem mer,
Nagy isteni titkot leshet el az ember...

De míg önfeledten a magasba lestünk,
A Pejko lovamról majd hogy le nem estünk;
A csillagos égről le, a földre szállott,
Szép Erdélyországban nyihogva megállott.

Szikrázik a patkó magas, sziklás hegyen,
Hova látogatni csak a szellő megyen.
Nem csikorgott a kulcs vén lakatban, zárban,
Mégis benn vagyunk már a keresdi várban!
Hajh, mi régi falak! — évszázados szépség,
Csodálatot keltő régi, ósdi — épség!
Sehol porló falak, összeomlott romok!
Régi törmelékek, vakolat vagy homok.
A boltozat fennáll, — mily fenséges ívek!
Pedig rég dobogtak itt szerető szívek!
Ifjú úri párok, ha nászútra keltek,
A keresdi várban édes otthont leltek.
Hősi fejedelmek, Bocskay, Bethlenek,
Nászútra csak a szép Keresd várba mennek.
Ó, hogy sóhajtozott későbbben utána
A szép, bátorlelkű Károlyi Zsuzsánna!
Ezeröttszázadik s kilencvennyolc évben,
Volt ő itten boldog, e szélesöndes révben.
Ez a régi évszám tanu ma reája,
Elárulja régi tölgyfanyosolyájára.
Zsuzsánna azt hitte, boldogsága örök!
Nem találhat ide a tatár, a török;
Annyi boldogságot aki nyerhet, adhat,
Hogyis hihetné el, hogy vége szakadhat?
Ami hasonmása a nagy végtelennek,
Hogy lehetne vége oly nagy szeretetnek?!
Mi a siron túl is mindörökkön örök,
Hogy vághatná ketté azt karddal a török?!
De a világtól is elrejtve, elzárva,
Rátalál a hírnök a szép Keresd várra;
Hosszas boldogságra még itten nem lelnek,
Ah — s a mézeshetek olyan gyorsan telnek
Tündérszép álomnak — ébredés a vége:
Zsuzsa elé állott szent kötelessége,
Uramnak rendeltél Isten — törökverőt,
Magas polera hívtál, — ó, adj hozzá erőt!
Add, hogy a félelmet szivemből kivessem,
És mindenekelőtt — a hazát szeressem!
Én Uramistenem, légy mindenkor velem,
Veszélyben a haza! — s vele a szerelem...
Szép Keresd várától búcsút kellett venni,
A fejedelemnek harcba kellett menni.
Ölelő karokból, rémes, tüzes harcba,
Csoda, hogy elsápadt a Zsuzsánna arca?
A nagy vészfellegek még csak el sem múltak,
Kelet felől máris újak tornyosultak.
Szép Erdélyországnak fejedelmnöje,
Hajh, özvegyen maradt jó hosszú időre.
Károlyi Zsuzsánna boldog asszony leve,
De mint honleánynak még nagyobb a neve.

Harcban ha a halál kicsiség nem arat,
Keresd vára soha magára nem marad.
Csillageső avagy golyózápor esik,
Az ifjú párok mindig fölkeresik.
Nem élhetnek nyugton a sziklán a sasok,
Mert megháborgatják Bánffy, Kemény, Vasok.
Az ifjú párok sorra idejőnek,
Keresd várban édes ábrándokat szőnek...
Egybeolvadt két szív, ha ide fölhágott,
Feledik ott alant az egész világot!
Szerelem kertjében a virágot szedik,
Csak egyet: a hazát még itt sem feledik!
Alig is volt néha Keresd várnak árnya,
Aranyfényt hintett rá a szerelem szárnya.
A repkény meg zölden tartotta a reményt,
Biztatva az arát, a boldog völegényt:
Hős nép a magyarok apraja és nagyja,
A magyart az Isten soha el nem hagyja!
Elporlottak régen a szerelmes szívek,
De mert a halálban is egymáshoz hívek,
Élő tanúképpen áll még Keresd vára,
Hogy «keressék» az új házásokra várva.
Hej, de «Keresd» várát ma már nem «keresik»,
Nápoly Velencétől nagyon messze esik!
Messze andalognak a tengermelléken,
Ki mereng el manap az ősi emléken?
Elsodor ma mindent a divatnak árja,
A szerető szív is a bolondját járja.
Elhagyatva áll ma kies Keresd vára,
Jó szerencsét leve s mindhiába várva;
Körülsókolgatják enyhe déli szelek,
Szerelmesen simúl rá a rózsás felleg,
A szerelmes napnak hajnalpirulása...
Szépségben, épségben nincs Keresdnek mása!

Kovács Mihályné.

... És ez az élet, ez a küzdelem!

Szomorúan jött Alkibiades első beszéde után,
melyet polgártársainak tartott, Sokrateshez.

— Megakadtál beszédedben? — kérdezte Sokrates.

— Nem, — felelt a fiatal ember.

— Talán nem hallgattak elég figyelmesen a polgártársak?

— Nem panaszkodhatnám figyelmetlenség miatt.

— Megbotlott tán a nyelved néha?

— Nem, simán folyt beszédem. Ám mégis milyen másnak képzeltem első szónoklatomat és első szónoklatom hatását! Mikor magamban elmondottam, milyen szép volt az! És ott mintha a pompás szóvirágok elhalványultak volna és mintha azt, mit én mondtam, már más is elmondta

volna sokkal szebben. Ej, úntam a beszédemet és nem állok ki többé a szószekre, mert soha sem érem én el azt, hogy a nép azt mondja beszédemről: ez dicső szó, kövessük!

Sokrates csendesen Platóhoz fordult, ki éppen jegyezte Sokratesnek beszélgetését az erkölcsről és az erényről.

— Mondd, Plató, meg vagy-e mindig elégedve azzal, amit irsz? Kifejezheted-e mindig a szavakkal az eszmét?

— Ó, Sokrates, gyűgyögő, tökéletlen az én szavam, amellyel az isteni eszmét ide akarom a földhöz láncolni. Néha kételyek bántanak: mikor fogom én azt leírhatni, amit te nekünk mondasz és amire gondolni tanítasz bennünket?

— Hát te, Kriton, festegetsz? Múltkor Athén partjait festetted, sikerült-e? — fordult Sokrates Kritonhoz.

— Nem, Sokrates, de újból hozzá fogok, mert oly szép ott a tenger, oly szépek az olajfák sorja a partján. Nincs nyugtom, míg e képpel nem díszíthetem házamat.

— Hát te, Lysippos, kis fiadat mintáztad a napokban, miért nem hoztad el nekünk?

— Mert újból átgúrom az agyagot. Csak akkor mutatom meg nektek, ha már úgy sikerül, hogy magam is meg vagyok vele elégedve.

— Lásd, Alkibiades, a mi barátaink mind, mind dolgoznak, küzködnek és mikor érnek oly sikert, hogy megelégednek teljesen munkájukkal? És vajjon helyes volna-e azért ha Plato, ki már nekünk oly sok szöveget olvasott fel, följegyzéseit, írásait abbahagyná, mert néha tökéletesen vissza nem tudja adni azt, ami lelkében megfogamzott? Avagy Kriton kiöntené festékeit nyomban, mert egyik képe nem sikerült? Avagy Lysippos szép alkotásai mellett kétségbeesnék, mert az eszményi szöveget, amelyért lelkesül, még nem tudta elérni? Lásd, amit mi művelünk, amin mi dolgozunk, az mind csak kísérlet. És minden kísérletnél új remény sarkaljon: ez majd még jobban sikerül, ez majd még szebb lesz, mint az előző. Így egy-egy lépéssel halad az ember előre és e küzködés, e haladás közben folyik le életünk. Dolgozunk egy célért, amelyet el akarunk érni; ha e cél nemes és szép, úgy megéri a küzködésünket, megéri, hogy életünkkel adózzunk érte, még ha ezt a célt teljesen el nem érhetjük is soha. Mert emberek vagyunk és nem istenek!

— Gyermekek vagy, Alkibiades, hogy ilyen kedvetlenül beszélj első szónoklatodról. Csak így tovább, fiam! Szavad ércesebb lesz idővel, szónoklatod érdekesebb lesz majdan és gazdagabb szép szavakban. Meglásd: honfitársaid még áhíttattal hallgatják szavadat, vezérik lehetsz, de mondom: csak jóra vezesd őket! Ne csüggedj, mert ez az élet, ez a küzdelem!

Thirring Gusztávné.

AZ AKADÉMIA ÚJ FŐTITKÁRA.

Társadalmi és művelődési életünk egyik legelső és legjelentékenyebb tényezője a M. T. Akadémia. Az Akadémia vezetése a főtitkár kezében van. Mindig jeles emberek töltötték be ezt a

HEINRICH GUSZTÁV.

hivatalt s mostani új főtitkára: Heinrich Gusztáv is csak diszesebbé fogja tenni azt a szép névsort, mely a magyar irodalom legtevékenyebb és leghetségesebb alakjait foglalja magában.

Az Akadémia első titkára Döbrentey Gábor volt, ki kiváltképpen a régi nyelvemlékek felkutatása terén szerzett magának érdemeket. 1831—1835-ig viselte e hivatalt. Utódja az ellenfél táborából, az Aurora-körből került ki. Toldy Ferenc alig volt még harminc éves, mi-

kor új hivatalt elfoglalta. Amilyen lelkesedéssel vevé kezébe az Akadémia ügyeinek vezetését, épp oly megnyugvással és jól elvégzett feladatának biztos tudatában adta át egy negyedszázad múlva a hivatalt utódjának: Szalay Lászlónak, a nagynevű történetírónak. Ennek utódja legnagyobb epikusunk: Arany János lett (1865—1879), kit Fraknói és Szily Kálmán követtek.

E kitűnő emberek méltó utóda az új főtitkár: Heinrich Gusztáv. A modern, jelesen a német irodalomnak és az összehasonlító irodalomtörténetnek egyik legelső és legszerencsésebb művelője.

A régi nyelvemlékek, a régi irodalom termékei felé különös szeretettel fordul s nagy szorgalommal, a kritikus éleslátásával egészíti ki azokat a hézagokat, melyek középkori magyar irodalmunk tárgyalásakor még ma is lépten-nyomon észrevehetők. A világirodalomban való nagy jártassága kiváltképpen a forrás-tanulmányokra vezette.

Egész irodalmunkon végig haladt; mindenütt megakadt vizsgálódó, éles szeme és eredményei mindig olyan tényeket derítettek fel, melyek jelentékeny tényezői lesznek irodalomtörténetünknek.

A hűn mondák eredetiségének kérdését a Heinrich Gusztáv megjelölte módon döntötték el irodalomtörténetíróink. Ugyancsak ő mutatja ki, hogy az *«Igen szép história az vitéz Franciskóról»* idegen származású s éppenséggel nem eredeti, amint azt

Toldy gondolta. Az *«Argirus királyfiról»* szóló tündérmesének is megtalálja forrását az *Apuleius* által átdolgozott regényben.

Középkori drámai irodalmunk történetének is egyik legalaposabb ismerője Heinrich. *Szegedi Lőrinc «Theophaniá»*-járól kimutatja, hogy az Selnecker latin művének fordítása s sok más adattal gazdagítja középkori irodalmunkat.

Újabbkori irodalomtörténetünk terén is igen jelentékeny munkásságot fejt ki.

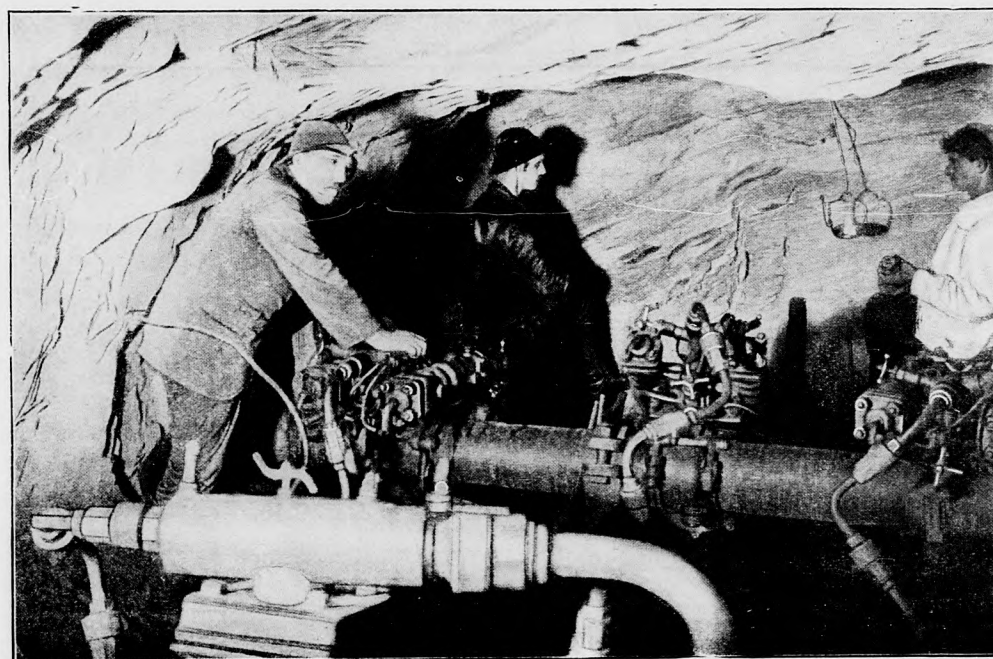
Amit *Dugonics* műveinek eredetiségéről tudunk, azt mind Heinrichnek köszönhetjük. Ő alapította meg a derék regényíró helyét az irodalomtörténetben és egyúttal megmutatta, hogy Dugonicsnak milyen izlése volt az átdolgozandó darabok megválasztásában. A színművek eredetijét is ő kutatta ki. *«Toldi Miklós»*-nak Christmann *«Der Statthalter von Corfu»* című darabja volt a mintája, *«Bátori Mária»*-t Soden gróf *«Igenes de Castro»*-ja után írta, *«Kun László»* pedig Bertuch *«Elfrida»*-jának az átdolgozása.

verstan»-t, a *«Német tan- és olvasókönyv»*-et, *«Ossian»*-t, *«Boccaccio»*-t, szerkeszti a *«Régi Magyar Könyvtár»*-t és a most sajtó alatt levő *«Egyetemes Irodalomtörténet»*-et.

Irodalmi munkássága egész kis iskolát teremtett s az a lelkes csapat, mely naponkint az egyetem egyik tantermében egybegyűl előadásaira, bizonyára mélyen szívébe vési buzdító szavait:

— Legyünk minél magyarabbak és minél európaiabbak!

Vértés József.

FÚRÓ-GÉP A SZIMPLON-ALAGÚT ÉPÍTÉSÉNÉL.

Kisfaludy Károly «Pártütők» c. darabjáról az író útbaigazító sorai felvilágosítottak bennünket arról, hogy tárgyát Clauren elbeszéléséből vette. Sokáig keresték, míg végül Heinrich meglelte a *«Giftmord»* c. elbeszélésben.

De nemcsak a forrástanulmányok terén tűnik ki Heinrich.

Irodalomtörténeti értekezései, kiváltképpen a német irodalomról szólók a legszebb és legszellemesebb essayek közül valók.

Valamennyinek díszjele a *«Kisfaludy Sándor regéi»* című kis tanulmány, mely a legvonzóbb olvassmányok közé tartozik.

S e nagy munkásság mellett megírja a két kötetes *«Német irodalomtörténet»*-et, a *«Német*

A SZIMPLON-ALAGÚT.

Képekkel.

Ma egy hete adták át a Szimplon-alagútát a nyilvánosság számára nagy ünnepség keretében.

Az alagút Svájcot Olaszországgal kapcsolja össze és így mindkét országnak érdekében állott, hogy ez a nevezetes, a világon egyedül álló közlekedési vonal minél előbb elkészüljön, hogy ezáltal is emelődjék a forgalom, kiváltképpen pedig az idegen látogatók száma, kik bizonyára tömegesen járnak majd ez új csoda meglepetésére.

Mert a Szimplon-alagút a modern technika legnagyobb diadala! Emberi ész és számítás

hareba szállott egy hegy súlya alatt görnyedő sziklatömeggel, melynek minden egyes szeme megmozdíthatatlanul tapadt a nagy gránittömeghez. De a matematika, az éles és hegyes fűrók, a semmi nehézségtől vissza nem rettenő emberi szorgalom és kitartás sikert aratott.

A Szimplon-alagút a világ leghosszabb alagútja. A *Gotthard* alagút április másodikán átadta vezető szerepét a Szimplonnak. Mert eddig ez volt a legnagyobb földalatti közlekedési vonal; ennek hossza csak 14,900 méter; az ezután következő *Mont-Cenisé* pedig 13,600 méter. Ez utóbbi alagút építésénél egy magyar mérnöknek: Kossuth Ferencnek is kiváló szerepe volt.

A Szimplon-alagút építői: *Sulzer-Ziegler Ede, Locher Ede, Brandau Károly* és *Brandt Alfréd*; utóbbi nem érthette meg a nagy alkotás befejeztét, mert az alagút fűrásának harmadik esztendejében, 1899-ben meghalt.

A három mérnök pontosan elosztotta egymás közt a munkát. A szellőztető készülékekről és fűró gépekről *Sulzer-Ziegler* gondoskodott; a vasúti sínek lerakása és az ezzel összefüggő munkák *Locher Edére* vártak, míg *Brandau* mindkettőnek hűséges segítője volt.

Az alagútnak hatodfél év alatt kellett volna elkészülnie, de az időközben fölmerült akadályok miatt nem lehetett a határidőt pontosan betartani.

Ennek a késésnek több oka volt. A tervek szerint csak $19\frac{3}{4}$ kilométernyi utat kellett volna a mérnököknek öt és fél év alatt elkészíteniök, még pedig 54 millió frank költséggel. Tényleg azonban majdnem 40 kilométernyi úton kellett a hegyet áttörniök, mert a főúttal párhuzamosan haladó mellékút fűrása is majdnem éppen annyi fáradságba került, mint az igazi alagúté. Ez a kis alagút pedig arra való volt, hogy a hűtés, szellőzés és vízlevezetés megkönnyíttessék.

Az alagút fűrását a hegynek mind a két oldalán kezdték meg. 1901-ig minden nagyobb nehézség nélkül haladt a munka. A szellőztetés és hűtés munkája mindinkább az első és legnehezebb kérdések közé került. A melegség mindig nagyobb és nagyobb lett, végül pedig már teljesen elviselhetetlen. Volt idő, mikor a hőmérő már 36° C.-t mutatott.

Ezen a bajon azután az ú. n. vizsugar-szellőztetőkkel segítettek, melyek percenkint több mint ezer köbméter levegőt szorítottak be az alagútba.

A folyton előtörő forrásokot levezették valami mellékútra.

Néha óriási anyagi kiadásokat okozott egy-egy nagyobb akadály. 1903 táján 40 méternyi út éppen 600,000 márkát emésztett föl.

Később pedig ismét az emelkedő hőmérséklet állott a vállalkozók útjába. A hőmérő mindnyájuk legnagyobb meglepetésére 53 fokot mutatott.

Mindannyian azt hitték, hogy ez az az akadály, melynek legyőzésére az emberiség képtelen.

De a pillanatnyi megütközést hamarost felváltotta a nyugodt, higgadt gondolkodás. A szellőztetés újabb módja ismét munkába állította a már-már csüggedőket, kik időközben újabb $1\frac{1}{2}$ évi halasztást kaptak.

Az alagút fűrását hatalmas erejű víznyomású fűrógéppel végezték. Egy helyen három fűró dolgozott s egyszerre 10—14, körülbelül két méter hosszúságú lyukat csináltak, melyeket 3—5 kilogramm dinamittal megtöltve felrobbantottak. Ilyen módon naponta 4—6 métert, de néha — ahol a talaj puhább volt — 7—8 métert is haladtak előre. Akadtak azonban olyan laza helyre is, amelyet a beomlás ellen erős vaskeretekkel s betonozással kellett biztosítani s itt csak négy hónapi munkával bírtak 40 méternyire haladni.

A két bejáró nem egyforma magasan fekszik, nevezetesen a svájci oldalon Brieg mellett 685·8 méter a tengerszine fölött, az olasz oldalon Isellenél pedig csak 633·6 méter.

Mai számunkban négy képet mutatunk be, melyek a Szimplon-alagút fűrását és végállomásait mutatják be.

NYÚJTHATÓSÁG, ERŐSSÉG.

Kilencedik beszélgetés a fizika köréből.

A testek rugalmasságának határa nagyon különböző fokra esik. Láttuk, hogy az ólom már igen kis alakváltoztatásra sem felel rugalmas visszaalakulással, az acéldrót, az elefántesont, a gummilabdába zárt levegő pedig jelentékeny alakváltoztatások után is visszaveszi eredeti alakját.

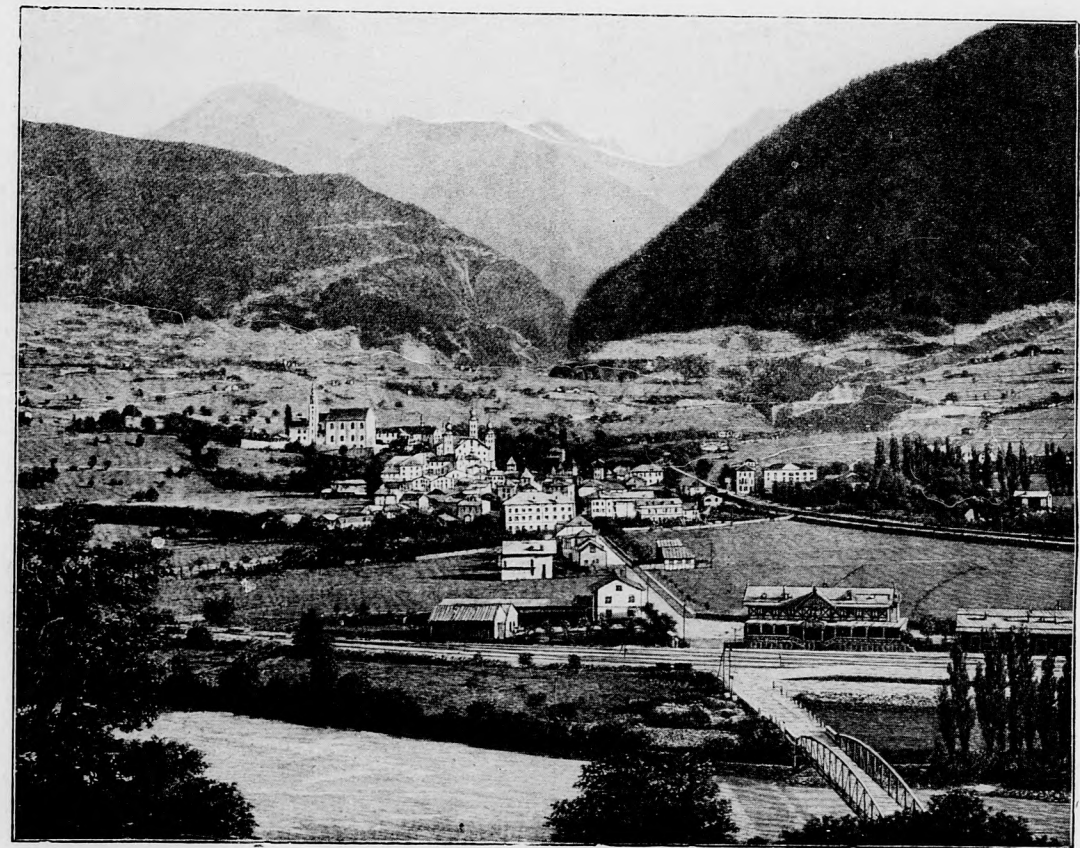
De bármilyen — kicsi vagy nagy — alakváltoztatással jussunk is eme határhoz, ezen túl mindig maradandó alakváltoztatást nyerünk. Ha egy drótot annyira kinyújtottam vagy megcsavartam, hogy az többé nem ugrik vissza, ezentúl akármennyit nyújtom vagy csavarom, többé semmi jelét sem mutatja az előbbi rugalmas ellenkezésnek, hanem amint elbocsátom,

úgy marad, ahogy kinyújtottam vagy elcsavartam.

Ebből fordítva az következik, ha valami testen alakváltoztatást akarok végezni, akkora erőt kell rá gyakorolnom, mellyel ama test rugalmasságának határát túllépelem. Azért mindazok a mesteremberek, akik valami anyagból használati eszközöket akarnak formálni, erre olyan anyagot választanak, melynél a rugalmasság

edény-készítő csakhamar észrevenné, hogy az agyag nem való az ő céljaira és olyant választana, melynek nincs meg ez a makacszkodó tulajdonsága.

Az alakváltozás megmaradása a test részecskéi közt való összetartás meglazulását jelezi. Ha kinyújtok egy testet, annak a kis részei most távolabb kerülnek egymástól. Egy bizonyos távolságból még vissza tudnak ugrani, még elég

BRIEG VÁROS (A SZIMPLON-ALAGÚT VÉGPONTJA A SVÁJCI OLDALON).

határa igen kis alakváltoztatásnál túlléphető s amelyen tehát könnyű maradandó alakváltoztatásokat elérni. A cserépedénykészítő puha agyagot választ, melynek egy-egy idomtalan darabját a kezébe véve azon addig végez alakváltoztatásokat, míg az pl. lábas- vagy korsóformájú nem lesz. Milyen baj volna, ha az agyag minden változtatás után rugalmasan visszaalakúlna, ha nem lehetne olyan csekély erővel átlépni az agyag rugalmasságának határát, melyen túl a rajta végzett alakváltoztatások maradandókká válnak. Ebben az esetben azonban a cserép-

nagy rá az összetartó erejük; de minden testnél elérünk egy olyan nyújtási fokot, a részecskék oly távolságát, melyből már a test nem tud visszaalakúlani, a részecskék nem ugorhatnak vissza eredeti helyükre, ilyen távolságból már gyengébb köztük az összetartó erő. Persze mi pusztán szemmel nem láthatjuk, hogy a test részecskéi között most nagyobb távolság van, mint az imént, de föl kell tételeznünk, mert ugyanazon anyagdarab most széthúzottabb állapotban van.

Ha tehát maradandó alakváltoztatást sikerült

előidézünk, ezzel a test részecskéinek összetartó erejét gyengítettük.

Az alakváltoztatást folytatni lehet. Ha egy irányban folytatjuk, pl. nyújtjuk a testet, annak részecskéi mind távolabb-távolabb kerülnek egymástól, összetartó erejük ezzel folytonosan csökken, végre a test valamelyik pontján már arra sem lesz elég, hogy a test egy darabban maradjon, ott megszűnik az összetartó erő és nyújtott test elszakad vagy eltörik. Az alakváltoztatás folytatásával legyőztük a test erősségét is a nyújthatóság határán. Az erősség legyőzése nyújtásnál, csavarásnál mint szakadás, törés, összenyomásnál mint zúzás mutatkozik.

A kézi mesterségek munkájának nagy része abban áll, legyőzni a testek rugalmasságát és erősségét. Erre az ipar különböző irányaihoz és céljaihoz képest különböző eszközök vannak. A cipész ollóval, árral győzi le a bőr erősségét; az asztalos fűrészsel, gyalúval, esztergával a fa erősségét. A kovács előbb megtüzesíti a vasat, hogy a kalapácsolással megejtendő alakváltoztatás fölvetelére és megtartására hajlandóbbá tegye.

De minden oly esetben, mikor az erősséget kell legyőznünk, azt megelőzőleg le kell győznünk a rugalmasságot. Ha a cipész csak kicsit szúrja meg a bőrt az árral, az visszaugrik, tehát még nincs legyőzve a rugalmasság. Ha jobban megszúrja, már kis mélyedés marad a helyén, a rugalmasság tehát már le van győzve, az alakváltoztatás megmaradt. Ha még jobban beleszúr, a szúrás helyén nyílás keletkezik, ott szétválnak a bőr részecskéi, az erősséget is legyőztük tehát.

Dienes Pál.

COPPERFIELD DÁVID

ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Irta Dickens Károly.

28

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

Lavinia kisasszony úgy fordította a levelemet, hogy az az oldala legyen előtte, amelyen a megszólítás volt s azután lorgnettéjén néhány csinnal írt jegyzetre pillantott, amiket ő vetett papírra a levélnek ezen a részén.

— Az a véleményünk, Traddles úr, — szól Lavinia kisasszony, — hogy legokosabb lesz, ha a szóban forgó érzelmeket személyes megfigyelésünk próbájára tesszük. Ez idő szerint semmit sem tudunk róluk s nincs módunkban megítélni, mennyiben valódiak. Ennél fogva hajlandók vagyunk Copperfield úr ajánlatát

annyiban elfogadni, hogy szívesen látjuk őt vendégül a házunkban.

— Drága hölgyeim, — kiáltottam az aggodalmak mérhetetlen terhétől szabadulva, — soha sem fogom elfelejteni a kegyességüket.

— Csakhogy — folytatta Lavinia kisasszony — ez idő szerint jobb szeretnők, Traddles úr, ha úgy tekintenők Copperfield úr látogatásait, mint amelyek bennünket illetnek. Óvakodnunk kell Copperfield úr és hugocskánk hivatalos eljegyzéséhez mindaddig hozzájárulnunk, amíg alkalmunk nem lesz megfigyelni őket.

— Copperfield, — szól Traddles hozzám fordulva, — bizonyára érzed, hogy ennél észszerűbb és tapintatosabb ajánlat el sem képzelhető.

— Nem képzelhető! — kiáltottam. — Szívem mélyéből érzem.

— Ilyetén körülmények között, — szól Lavinia kisasszony újra jegyzeteibe pillantva — s amennyiben csupán ilyen feltétellel engedhetjük meg, hogy ellátogasson hozzánk, arra kell kérnünk még Copperfield urat, biztosítson bennünket a leghatározottabban, becsületszárára, hogy a mi tudunk nélkül semmi úton-módon nem fog érintkezni hugocskánkkal, hogy hugocskánkra vonatkozólag semmiféle tervet nem fog forralni anélkül, hogy mindenekelőtt velünk ne közölné s mi hozzá ne járulnánk. A leghatározottabb és legkomolyabb kikötésnek kell ezt tekintenünk, amely semmi szín alatt meg nem szeghető. Azért óhajtottuk, hogy Copperfield úr ma egy meghitt barátja kíséretében látogasson meg bennünket, — folytatta Lavinia kisasszony, fejével Traddles felé bólintva, aki meghajolt, — hogy szó se lehessen e részletre vonatkozólag kétségről vagy félreértésről. Ha akár önnek, Copperfield úr, akár önnek, Traddles úr, a legcsekélyebb aggályuk van az iránt, vajjon megtehetik-e ezt az ígéretet, arra kérem önöket, fontolják meg jól, mielőtt nyilatkoznak.

Elragadtatásomban izgatottan azt kiáltottam, hogy egy pillanatnyi megfontolásra sem lehet szükség. A legszenvedélyesebben megígértem, amit kívántak és köteleztem magam, hogy a szavamnak állok; felszólitottam Traddlest, hogy ő legyen rá a tanúm és kijelentettem, hogy a legmegvetendőbb jellemnek tartanám magam, ha valamikor a legcsekélyebb mértékben is megszegném a fogadásomat.

— Megálljon! — szól Lavinia kisasszony, fölemelve a kezét. — Elhatároztuk, mielőtt volt szerencsénk önöket fogadni, hogy egy negyedórára magukra hagyjuk önöket, hogy megfontolhassák ezt a kérdést. Meg fogják engedni tehát, hogy visszavonuljunk.

Hiába mondtam, hogy fölösleges minden további megfontolás. Ragaszkodtak hozzá, hogy a mondott időre visszavonuljanak. Így aztán a két kis madár nagy méltósággal kiszökdecselt a szobából s engem ott hagyott, hogy fogadjam Traddles szerencsekívánataát s úgy érzem

magam, mintha mennyei boldogság árján lebegnék átszellemülve. Pontosan a negyedóra letelte után újra megjelentek, nem kisebb méltósággal, mint ahogyan az imént eltűntek. Úgy suhogtak ki a szobából, mintha csupa őszi lomb lett volna a ruháskájuk és szakasztott úgy suhogtak be is megint.

S ekkor még egyszer köteleztem magam a kikötött föltételek megtartására.

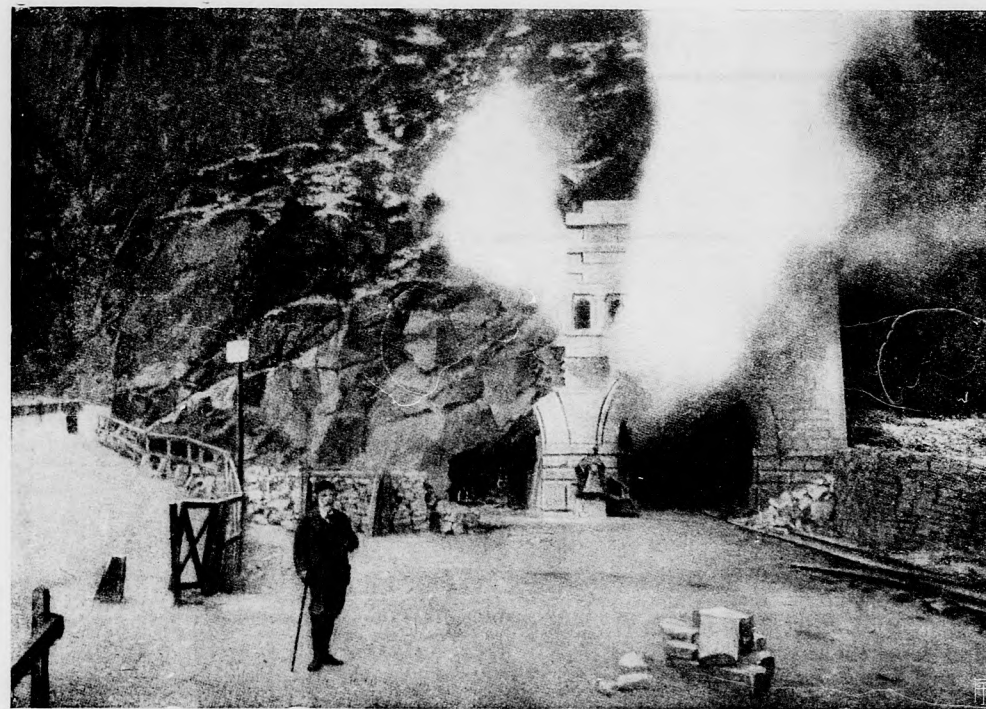
— Clarissa nővérem — szól Lavinia kisasszony — a többi a te dolgod.

Clarissa kisasszony, miután most először szétvette keresztbefont karjait, a kezébe vette a jegyzeteket és beléjük pillantott.

fog bennünket látogatni. Amikor az érdekelt felek boldogsága azt kívánja, hogy látogassák egymást, szívesen fogadjuk és szívesen viszonzozzuk a látogatásokat.

Kijelentettem, hogy a néném büszke lesz és boldog, ha megismerkedhetik velük; bár mi tagadás, nem igen voltam bizonyos benne, vajjon nagyon meg lesznek-e egymással elégedve. Miután a föltételekkel illetéknéppen végeztünk, forrón megköszöntem a kegyességüket, s kezét csókoltam először Clarissa kisasszonynak, majd pedig Lavinia kisasszonynak.

Ezután Lavinia kisasszony felállt, s bocsánatot kérve Traddlestől egy percre, fölszólitott, hogy

A SZIMPLON-ALAGÚT NYÍLÁSA AZ OLASZ OLDALON.

— Szerencsénknek fogjuk tartani — szól Clarissa kisasszony — ha Copperfield úr vasárnaponként, föltéve, hogy ez a nap megfelel az idejének, vendégünk lesz ebédre. Ebédelni háromkor szoktuk.

Meghajoltam.

— Más napokon — szól Clarissa kisasszony, szerencsénknek fogjuk tartani, ha Copperfield úr vendégünk lesz teára. Teázni fél hétkor szoktunk.

Újra meghajoltam.

— Hetenként kétszer — szól Clarissa kisasszony — de ez legyen a szabály; nem gyakrabban.

Újra meghajoltam.

— Miss Trotwood, szól Clarissa kisasszony, akit Copperfield úr említ a levelében, talán meg

kövessem őt. Minden izemben remegve engedelmeskedtem, s Lavinia kisasszony átvezetett egy másik szobába. Ott találtam az én egyetlenemet, fülét befogva az ajtó mögött, s drága kis arccskájával a fal felé fordulva. S ott találtam Jipet is a melegítő csőben, ahol törülközőbe volt csavargatva a feje.

Ó! Mily szép volt Dóra fekete ruhájában, s hogy sirt és hogy zokogott az első percben s nem akart előbújni az ajtó mögül! Mily gyöngéden szerettük egymást, mikor végre előbújt! S milyen boldog voltam, mikor kiemeltük Jipet a melegítő csőből, visszaadtuk — miközben nagyokat tüszögött — újra a világosságnak, s együtt voltunk újra mind a hárman!

— Egyetlen Dórám! Most már valóban örökre az enyém!

— Ó, hadd ezt most, kérlek! — könyörgött Dóra.

— Hát nem vagy örökre az enyém, Dóra?

— De igen, persze hogy a tied vagyok! — kiáltott Dóra; — de nagyon félek!

— Félsz, drágám?

— Nagyon félek! — Ki nem állhatom őt — szökött Dóra. — Miért nem megy el már?

— Kicsoda, szíved?

— A barátod — szökött Dóra. — Semmi dolga itt neki. Milyen ostoba ember lehet!

— Drágám! (gyermeteg modorához fogható bájt soha életében nem láttam.) — Barátom a legjobb teremtés a világon!

— Csakhogy nincs szükségünk semmiféle legjobb teremtésre! — duzzogott Dóra.

— Édesem — magyaráztam — nemsokára jobban megismered majd őt, s mindennél jobban megkedveled. S eljön majd a néném is nemsokára és őt is mindennél jobban fogod szeretni, ha megismered.

— , kérlek, ne hozd el a nénédet — szökött Dóra — miközben rémülten megcsókolt, s könnyögre fogta a kezét. Ne hozd el! Tudom bizonyosan, hogy csúnya, vén teremtés, aki csak bajt csinál! Ó, ne engedd meg, hogy ide jöjjön, Doady! — (A Doady a Dávid elcsavarása volt.)

Hiába próbáltam tiltakozni. Nevettem hát, bámúltam Dórát, fülig szerelmes voltam belé és gyönyörben úsztam. Dóra pedig bemutatta Jip legújabb mutatványát, hátsó lábaira állítva őt egy sarokban (körülbelül egy villanásig állt s azután felfordult) s isten tudja, meddig ott maradtam volna, Traddlesről elfeledkezve, ha Lavinia kisasszony be nem jön értem. Lavinia kisasszony nagyon szerette Dórát (azt mondta, hogy Dóra éppen olyan, amilyen ő volt Dóra korában; mondhatom, alaposan meg kellett változnia azóta) s úgy bánt Dórával, mint valami játékszerrel. Rá akartam beszélni Dórát, hogy jöjjön velem és ismerkedjék meg Traddleszel; de mikor megtettem ezt az indítványt, Dóra bezaladt a szobájába és bezárkózott; így tehát nélküle mentem vissza Traddleshez, s eltávoztam vele, úgy ballagva mellette, mintha a levegőben járnék.

A néném természetesen rögtön értesült a beszélgetés sikeres eredményéről, és mindarról ami szóba került és ami történt. Boldoggá tette őt is az én boldogságom s megígérte, hogy halogatás nélkül meg fogja látogatni Dóra nénjeit. De az nap este, miközben én Ágnesnak írtam, oly sokáig sétált fel s alá a szobákban, hogy már-már azt gondoltam, reggelig akar járkalni.

A levél, a melyet Ágnesnak írtam, csupa tűz és csupa hálálkodás volt, s részletesen beszámolt róla, milyen jó eredménnyel járt tanácsának a megfogadása. Ágnes forduló postával válaszolt. Levele komoly, de biztató és derült volt. Ez időtől fogva mindig derült volt Ágnes.

Dolgom annyi volt, hogy alig győztem. Tekintettel arra, hogy mindennap ki kellett mennem

Highgatebe, Putney nagyon messze esett; pedig természetesen mentől gyakrabban óhajtottam kimenni Putneybe is. Mivel a felajánlott teázások teljesen megvalósíthatlanok voltak, arra kértem Lavinia kisasszonyt, engedje meg — s meg is engedte — hogy az esti teázások helyett minden szombat délután tehessem tiszteletemet, anélkül azonban, hogy a biztosított vasárnapjaim ennek a megállapodásnak kárát vallották volna. Ilyeténképpen minden hétnek pompás volt a befejezése; s a hét többi napján úgy törtem magamat keresztül, hogy szakadatlanul a végére gondoltam.

Mondhatatlan megkönnyebbüléssel tapasztaltam, hogy a néném és Dóra nénjei, mindent egybevetve, sokkal simábban összefértek egymással, mint ahogy reméltem volt. A néném pár nappal a beszélgetés után meglátogatta őket, úgy, ahogy ígérte; s újabb pár nap múlva, úgy ahogy illett, Dóra nénjei ünnepélyesen visszaadták a látogatást. Hasonló, de sokkal barátságosabb látogatások következtek ezentúl mindkét részről, rendszeren három-négy hetenként.

Kis társaságunknak egyetlen tagja, aki semmi áron sem akart alkalmazkodni a körülményekhez, Jip volt. Valahányszor meglátta a nénémét, nyomban a fogát vicsoritotta, elbűjt egy szék alá és morgott szüntelenül, hébe-korba keserveket vonítva, mintha a néném jelenléte valósággal több volna annál, mint amit érzelmei elviselhetnének. Megpróbáltunk vele mindent — simogattuk, szidtuk, megvertük, elvittük látogatásba a Buckingham-streetre, de kárba vészett minden fáradságunk; semmiképp sem bírt beletörödni a néném társaságába. Néha-néha azt gondolta már, hogy legyőzte ellenszenvét, s néhány percig szeretetreméltóan viselkedett; de csakhamar megint csak fölfelé meresztette tömpe orrocskáját, s olyan keserves vonítást csapott, hogy kénytelen-kelletlen be kellett kötnünk a szemét és bele kellett őt dugnunk a melegítőcsőbe. Végül Dóra rendszerint már előre becsavarta fejét egy törülközőbe és bedugta a melegítőcsőbe, amikor jelentették, hogy a néném megérkezett.

XXXIII.

Egy szombati nap estéjén történt, hogy Ágnes, aki pár napra Londonba jött atyjával és Uriaszal, Dórához vezettem. A látogatást már előzetesen megbeszéltem Lavinia kisasszonnyal; s Ágnes teára várták.

Büszkeség és aggodás közt hanyódtam; büszke voltam édes kis menyasszonyomra, s aggódtam, vajjon meg fogja-e őt kedvelni Ágnes. Putney felé az egész úton, mialatt Ágnes bent ült a postakocsiban, én meg kint ültem a kocsin, magam elé rajzoltam Dórát csinos arcoeskájának valamennyi jól ismert kifejezésével, majd úgy döntve magamban, hogy azt szeretném, ha szakasztott olyan volna, amilyen ekkor meg ekkor

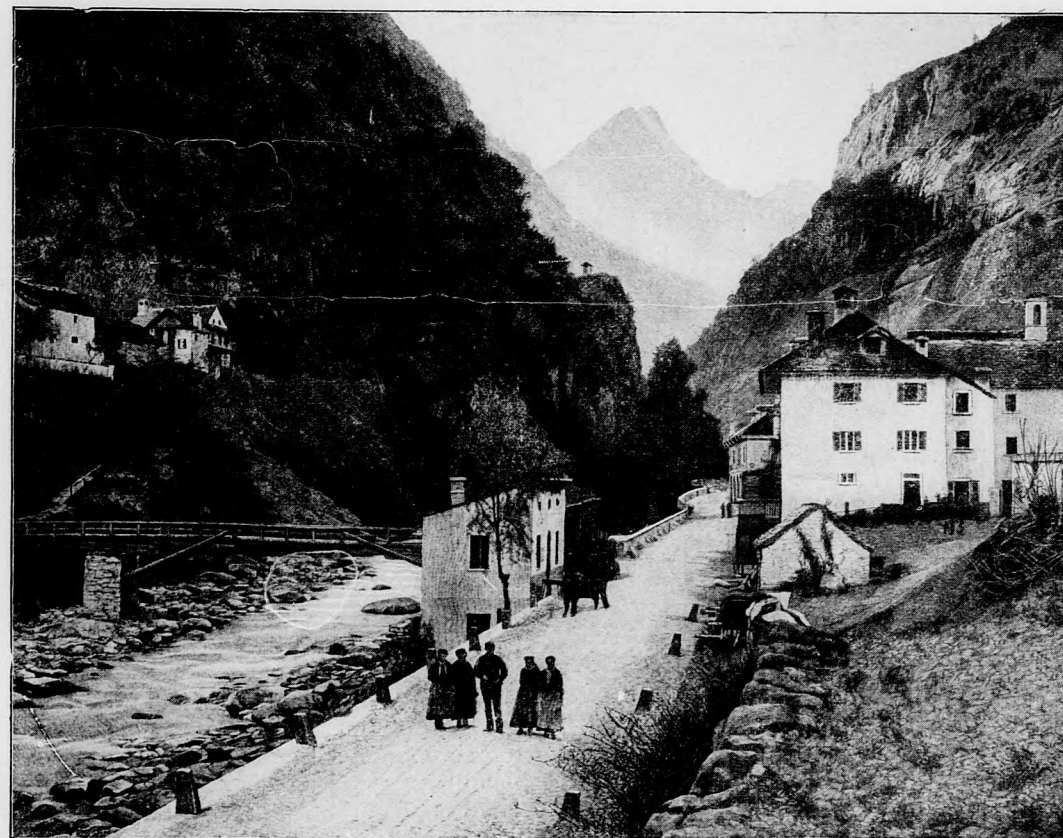
volt, majd meg tétovázva, vajjon nem volna-e jobb, ha olyan volna, amilyen egy bizonyos más alkalommal volt; s csaknem lázasan gyöttrődtem a választással.

Egy pillanatig sem kételkedtem azon, hogy mindenesetre nagyon csinos lesz; de úgy esett végül, hogy soha sem láttam még oly bájosnak, mint akkor. Nem volt a társalgóban, mikor bemutatam Ágnes Dóra apró nénjeinek, hanem szemérmesen elbűjt előlünk. Tudtam, hogy hol kell őt keresnem; és meg is találtam megint

nyaka köré fonta szerető karjait s ártatlan orcájával Ágnes arcához simúlt.

Nem voltam soha ilyen boldog. Sohasem örültem annyira, mint amikor ott láttam őket egymás mellett ülni; mikor láttam, hogy drága egyetlenem oly természetesen tekint fel Ágnes jóságos szeméibe; mikor láttam, milyen gyöngéden pihen rajta Ágnes szépséges tekintete.

Lavinia kisasszony és Clarissa kisasszony a maguk módján szintén részt vettek örömben. A legkedélyesebb teázó társaság volt ott együtt

ISELLE FALU (A SZIMPLON-ALAGÚT VÉGPONTJA AZ OLASZ OLDALON).

amögött a sötét, régi ajtó mögött, ahol füleit befogva rejtőzködött.

Eleinte egyáltalában nem akart bejönni a társalgóba, majd meg öt pernyi haladékot kért az én óram szerint. Mikor végre belémkarolt, hogy bevezessem a társalgóba, bájos arcoeskája gyengén kipirult, és nem volt még soha ilyen csinos. De mikor beléptünk a szobába s Dóra elhalaványodott, még tizezerszer csinosabb volt.

Dóra félt Ágnesétől. Azt mondta, ő tudja, hogy Ágnes «túlásagosan okos». De mikor meglátta Ágnes derült és mégis komoly, gondolkodó és mégis jóságos arcát, az örömteljes meglepetés gyöngé kiáltása siklott ki ajkán, nyomban Ágnes

a világon. Clarissa kisasszony ült az asztalfőn. Én szeleteltem és kínáltam az édes ánisos kalácsot — a kis nővérek madarak módjára szereték fölcsepegetni az ánismagokat és a cukormorzsákat; Lavinia kisasszony jóakaró patronusképp tekintett reánk, mintha boldog szerelmünk egyesegyedül az ő műve volna; és tökéletesen meg voltunk elégedve, kiki magával és a többiekkel.

Ágnes szelid derültsége meghódította mindnyájunk szívét. Nyugodt érdeklődése minden iránt, ami Dórát érdekelte; — az a mód, ahogy Jippel, megismerkedett, aki rögtön megbarátkozott vele; kedélyessége, mikor Dóra szé-

gyelt átúlni mellém szokott helyére; szerény bájossága és fesztelensége, amely Dórától a bizalomnak egész sereg félénk, apró jelét csalta ki: mindez úgy látszott, mintha hozzátartoznék kis körünk teljességéhez.

— Úgy örülök — szolt Dóra Ágneshez fordulva a tea után — hogy maga szeret engem. Nem hittem, hogy szeretni fog, pedig most, hogy Mills Júlia eltávozott, nagyobb szükségem van rá, hogy szeressenek, mint valaha.

Ágnes azt mondta, attól fél, hogy én nem a legbiztosabb képet festettem róla: de Dóra nyomban tiltakozott ez ellen a föltevés ellen.

— Ó, dehogya! — szolt Dóra, felém rázva fürtös fejét — mindig magasztalta. Oly sokat ad a maga véleményére, hogy valósággal aggodtam is már.

— Az én jó véleményem nem fokozhatja némely ismerőséhez való ragaszkodását — szolt Ágnes mosolyogva — ezekre nézve éppen ezért nincs is becse.

— De én mégis arra kérem — szolt Dóra hizelegve, úgy, ahogy szokott — legyen rólam jó véleménnyel, ha megteheti.

Mulattunk Dórának azon a vágyán, hogy legyen, aki szeresse őt; Dóra pedig kijelentette, hogy én csunya lúd vagyok, és hogy nem is szeret semmi szín alatt. S a rövid est pillangószárnyakon tűnt tova. Közelgett az idő, mikor a kocsinak értünk kellett jönnie. Egyedül álltam a kandalló előtt, mikor Dóra halkán mellém lopódzott a szobába, hogy letörlessze a szokott drága csokocskát, mielőtt eltávozom.

— Nem gondolod Doady — szolt Dóra, — miközben fényes szeme még ragyogóbb fényben tündökölt s kicsi jobb keze kabátom egyik gombjával babrált, — nem gondolod, hogy ha Ágnes régóta barátnőm lett volna, akkor talán én is okosabb volnék?

— Drágám! — szoltam — micsoda bolondság ez?

— Azt hiszed, hogy bolondság? — felelt Dóra anélkül, hogy rám tekintett volna. — Bizonyos vagy benne?

— Persze hogy!

— Elfelejtettem már — szolt Dóra, tovább forgatva ide-oda a gombot — miféle rokonságban vagy Ágnessel, te édes rossz fiú!

— Nem vérrokonom — feleltem — de együtt nevelkedtünk, testvérek gyanánt.

— Szeretném tudni, miért lettél szerelmes belém? — szolt Dóra, kabátom egy másik gombján babrálva.

— Talán azért szívem, mert nem láthattalak meg anélkül, hogy beléd ne szeressek!

— És ha soha sem láttál volna meg? — szolt Dóra, újra másik gombra térve át.

— És ha sohasem születtünk volna? — szoltam én vidáman.

Szerettem volna tudni, ugyan mire gondolhat, mikor szótlan ámulással néztem le puha, kis kezére, amely végigjárta kabátom egész

gombsorát és dús hajára, a mely keblemhez simúlt, és lesütött szemének pilláira, amely könnyedén emelkedett céltalanul játszadozó ujjai nyomán. Végre szememhez emelkedett a pillája, s ekkor lábujjhegyre állt, hogy letörlessze, (a szokottnál jobban eltűnődve) azt a drága csokocskát — egyszer, kétszer, háromszor — s aztán kiment a szobából.

Öt perc múlva visszajöttek együtt valamennyien és Dóra szokatlan tűnődésének már nyoma sem volt. Nevetve elhatározta, hogy Jippel összes mutatványait végigcsináltatja, mielőtt a kocsi megérkezik. Ehhez időre volt szükség — (nem annyira a mutatványok nagy számánál, mint inkább Jip ellenkezésénél fogva) s az előadás javában folyt még, mikor a kapu elé gördült a kocsi. Ágnes és Dóra gyorsan, de melegen búcsúztak egymástól és megállapodtak, hogy Dóra ír majd Ágnesnek, (de nem szabad boszszankodnia, mondotta Dóra, ha sok bolondság lesz a levélben) Ágnes pedig ír majd Dórának; s elbúcsúztak egymástól másodszor is a kocsiajtóban, és harmadszor is, mikor Dóra, nem törődve Lavinia kisasszony tiltakozásával, kiszaladt a kapu elé, hogy a kocsiablakon át még egyszer figyelmeztesse Ágneszt a levélírásra, s megrázza fürtös fejét felém, aki a bakon ültem.

A kocsi a Covent Garden közelében állt meg velünk, hol át kellett szállnunk egy másik kocsiara Highgate fel. Alig vártam már a közbeeső rövid sétát, hogy Dóra dícséretét halljam Ágnesztől. Ó! Milyen dícséret volt az! Milyen szerető hévvel ajánlotta leggondosabb gyöngédségembe azt a szép kis teremtetést, a kinek megnyertem a szívét, s akinek ártatlan kellemeit oly gyönyörűen jellemezte! Mily előrelátóan figyelmeztetett, a nélkül azonban, hogy tüntetett volna vele, felelősségemre az árva gyermekkel szemben!

Soha, soha nem szerettem Dórát oly mélyen, oly igazán, mint akkor este. Mikor újra leszálltunk a kocsirol s a csillagok fénye mellett végig sétáltunk a ház felé vezető csendes úton, ahol Ágnesék megszálltak, megmondtam Ágnesnek, hogy ezt neki köszönhetem.

— Mikor ott ült Dóra mellett — szoltam, úgy éreztem, hogy épp úgy őrangyala ő néki is, mint énnékem; s úgy érzem most is, Ágnes.

— Gyöngye angyal vagyok — szolt Ágnes — de hűséges.

Oly tisztán csengett a hangja, amely egyenesen a szívemhez szolt, hogy szinte önkénytelenül így szoltam:

— Lényének természetes vidámsága, (amelyhez fogható nem tapasztaltam senki másban) ha jól láttam ma, annyira a régi megint, hogy már-már azt reméltem, boldogabb már odahaza.

— Boldogabb vagyok lelkileg — szolt; — jókedvű vagyok és nyugodt a szívem.

Magasba tekintő, szelid arcára pillantottam, s azt gondoltam hogy a csillagok fénye áraszt el rajta annyi nemességét.

(Folyt. köv.)

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Önképzőkori tudósítás. A Róser-intézet önképzőköre folyó évi április hó 2-án délelőtt 10 órakor Csokonai-émlékünnepélyt rendezett a következő műsorral: Trio. Hegedű: Bárdos Béla. Cello: Lissák Gy. Viktor tanár úr. Zongora: Hertzka József. Petőfi S.: Csokonai, szavalta Révész Mihály. Emlékbeszéd, mondta Donavell János nevelő úr. Csokonai-dalok, énekelték Grosz Ernő és Löffelmann Jenő. Csokonai: A reményhez, szavalta Máriássy Miklós. Szózat.

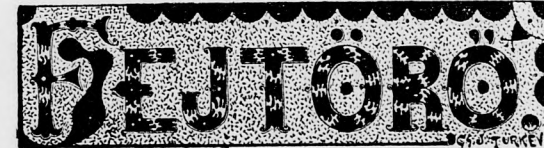
VEGYESEK.

Csokonai apjának naplójának könyve. Csokonai édes apjának: Csokonai Józsefnek érdekes naplószerű könyvét őrzi Komlóssy Arthur Debrecenben. Erős borkötésű munka. Első levelén az 1774. július 13. napi rettenetes égháború leírása; második levelén ez: *Borbély Csokonai József könyvei közzül. 26a. Április 1779.* Alatta: *Symboluma: Az egészségesek nem szükkölnének orvos nélkül, hanem a betegek. Máté IX. R. 12 v.* A könyv belső lapjain sok tarka dolog van összeírva. Ott van a Csokonaiak nemesi címere, kifestve; egy katolikus és egy református hitvitája; a «Recrudescunt» másolata; Debrecen város címere, kifestve, magyarázó latin distichonnal; Bartha Boldizsár *krónikájának* másolata; Naplótörédek 1769—1781; régi debreceni diákok viselete; a tóga és a kalpag latin dialógusa. Ezek a címek is megértetik, a műveltségnek milyen nem közönséges fokán állt a derék debreceni borbély, Vitéz Mihály édes atyja.

Március 15-ike első megünneplése. Néhány egykorú és minden tekintetben hiteles följegyzés segítségével megállapítható a március 15-iki hazafias kultusz alakulása, fejlődése és elterjedése.

Az első évfordulót már 1849-ben, Budapest kivételével, az ország összes nevezetesebb városai megünneptették. A fővárosban nyilvános ünnepet nem tarthattak, mert ekkor Pest az osztrákok kezében volt és a katonai hatóság semmiféle tüntetést nem tűrt meg. Az országgyűlés, a honvédelmi bizottmány és az összes polgári és katonai vezető-hivatalok Debrecenben tartózkodtak akkor, az országos jellegű hivatalos ünnepet is a kormány részvételével itt tartották meg. Szónoklatok, katonai díszszemlék, népünnep, színházi előadás tették nevezetessé ezt a napot, melynek örömét betetőzte a Bem tábornok távirati jelentése Nagy-Szeben bevételéről. Debrecenben folyt le az első országos március tizenötödiki ünnep, ámde a példát a többi városok is követték. Cibakházán, Kecskeméten, Nagy-Kőrösön, Cegléden, Félégyházán a nevezetes évforduló alkalmából a népfölkelés szervezése folyt, fololvasták a Kossuth körleveit és lelke-

sítették a népet, mely aztán jelentkezett a bizottságok előtt és fölvétette magát a hadseregbe. Debrecen után legnagyobb külső fényel Kolozsvártt ünnepelték az első évfordulót. *Kemény Farkas* alezredes és *Csányi László* teljhatalmú főbiztos beszéltek a néphez, miközben a dísztűzek, ágyúlövészek egymás után dördültek el. Este a színházban díszelőadás volt. Nagyváradon a honvéd tisztikar hazafias estét rendezett, melynek 414 forint tiszta jövedelmét fele részben a kápolnai sebesültek, fele részben az enyedi menekültek segítségére fordították. Békés vármegyében az alispán rendelete folytán az összes városok és községek templomaiban hálaadó istentiszteletek mondattak és a lelkeseknek külön kötelességévé tétetett napi imába Kossuth, Bem, Görgey neveit belefoglalni s a Mindenhatóhoz ügyünk diadalmas előhaladásáért fohászodni. Ámde nemcsak a színmagyar városok és vármegyék közönsége, hanem a nemzetiségi vidékek lakossága is kegyelettel ünnepelte meg az első évfordulót. Az úgynevezett oláh gránicon a magyar és székely honvédek nem feledkeztek meg a március 15-ike jelentőségéről s a határszélen fekvő Borgó-Tiha oláh községben *Dobay József* őrnagy maga intézett lelkesítő beszédet katonáihoz. Naszódon, hol pár hét előtt még az oláh hordák fészke volt, most a magyarok kezébe került a hatalom s az évfordulót a polgárság a katonasággal egyetemben megünneplelte. A «fővárt» előtti téren gyülekezett a 73. zászlóalj, a debreceni nemzetőrök, egy lovas-osztály és egy üteg tüzérség. Előbb a katolikus, aztán a református lelkész beszélt a legénységhez. Tordán a Keresztes-mező azon a részén tartották az ünnepet, hol a hagyomány szerint Traján vezér a dáko-románokat leigázta s ahol később Mihály vajda végét lelta. Szamosújváron a várost kivilágították és *Woronieczky* herceg fényes bált adott, melyre a város előkelőségét meghívta. Szilágy-Somlyón, Krasznán, Zilahon, Bethlenben istentiszteletet tartottak, Verestoronban pedig úgy ünnepelték Bem katonái a nagy napot, hogy mindaddig kergették Puchner és Pfersman, Greser és Josich tábornokait, míg valamennyien Romániába menekültek.

Jellege: Fejtörő az elme sportja.

Számtani kérdés:

Melyik az a szám, melynek negyedrésze és tízszerezése 164-gyel egyenlő? (Márkus János.)

Irodalomtörténeti kérdés:

Melyik volt az első magyar tárca-regény? Hol jelent meg? Ki a szerzője? (Bárczy Jenő.)

Kocka-rejtvény.

a	a	é	i
e	i	i	i
l	l	m	m
n	n	r	r

Mind a négy felülről lefelé és balról jobbra név.

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1905 április 16.

26. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Történelmi kérdés: C. Lutatius Catulus. Aegates szigeteknél. — **Számítási kérdés:** Az a szám 35. — **Képrejtvény:** Hízlekedés mérge a barátságoknak.

Helyesen fejtették meg: Hoibesz Aladár, Markbreit Imre, Babarczy István, Günther Tivadar, Baumgarten Andor, Benze Dezső, Milutinovits Corinna, Recht Károly, Kalisch fivérek, Schweitzer Oszkár, Birman Adolf, Bartha Zsolt, Kürti Pál, Kun Oszkár, Márkus János, Simkó Oszkár, Stern Imre, Fazekas József, ifj. Issekutz Aurél, Veres László, Ferdinánd Artur, Schletter Ödön, Neuman Egon, Grósz Pál, Barta Pál, Nagy István, Móricz Károly és Sándor, H. Nagy Jenő.

A kitűzött könyvjutalmat (*Gaal Mózes: Kenyér és becület*) Bartha Zsolt főgimn. III. o. t., debreceni előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

B. J. («Ha meghalok»). Szomorú kis költemény ez; az érzelmek igazak lehetnek, de nincs csak költői formába öntve. — **Kíváncsi.** 1. A vakáció két hónapjában is megjelenik. 2. Jancsó Benedek főgimnáziumi tanár Budapesten. — **Oméga.** A diák-sapkák hirtelen divatba jöttek s éppen olyan hamar kezdenek letűnedezni. Minden divatnak ez a sorsa. A magyar lélek magyar érzésben, gondolkodásban, legkivált pedig lelkes munkálkodásban nyerjen kifejezést. A legnemesebb értelemben vett hazaszeretetet a céltudatos, tisztességes munka. — **H. G.** Szerkesztőnk «Virág Palkó» című műve a Franklin-Társulatnál jelent meg. Ára díszkötésben 5 K. — **Könyvbarát.** Forduljon lapunk kiadóhivatalához, ott megkapja a részletes felvilágosítást. — **Magántanuló.** Jelentkeznie kell akár személyesen, akár írásban az illető középiskola igazgatóságánál. A magánvizsgálatokat június hó második felében szokták megtartani. — **K. M.** (Sopron). 1. Megkaphatja az ismert feltételek mellett. 2. Délután 3–5 óra között a szerkesztőségben. — **G. P.** (Nagyvárad). Egy-kettő bevált. — **Erdélyi.** 1. Az emlékbeszédnek az a célja, hogy az író lehetőleg szűk keretben, mégis a maga teljességében mutassa be. Ezt a célt akkor érjük el, ha tárgyilagosan vesszük munkáit bíráló alá. Bevezetésképpen rajzoljuk meg a kor képét, kiváltképpen annak a környezetnek a képét, melyből írónk kiemelkedik, azután pedig méltassuk érdemeit, soroljuk fel tévedéseit, hibáit. Mert ezt sem szá-

bad az emlékbeszédnek elhallgatnia, különben igen egyoldalúan mutatjuk be azt az író; ez pedig bizonyára nagyobb kegyelestértés volna, mint a szertelen dicséret. 2. Csokonairól Haraszi Gyula írt nagyobb tanulmányt, Halála évfordulóján lapunkban is több cikk jelent meg, mely életét, költészetét ismerteti. — **F. J.** (Budapest). Ott nem jelent meg, de külön kötetben megkaphatja bármely könyvkereskedésben. — **Z. A.** (Budapest) és **K. F.** (Székelyudvarhely). A rejtvénymegfejtéssel elkészítettek. — **K. O.** (Léva). Ennek a sportnak mi nem vagyunk hívei s így tanácsot sem adunk erre vonatkozólag. — **K. D.** (Eperjes). Legközelebbi számunkban megüzenjük. — **M. J.** (Losonc). Egyenest is felküldheti a belügyminiszteriumba. — **B. J.** (Kispest). Twist Olivér a «Magyar Regényírók»-ban nem jelent meg. Az ifjúság számára készült átdolgozást a Szent-István-Társulat adta ki. — **H. A.** (Kispest). Rejtvényed nem közölhető. — **L. M.** (Lajosmizse). Köszöljük. — **K. B.** (Szolnok). 1. Április havában megjelenik. 2. Az önképzőköri tudósításokat ön is beküldheti. 3. *Gaal Mózes: «A kard és a lant hőse»* c. regényes korrajza Zrínyi, a költő személyét mutatja be; az természetesen nem történelmi munka, hanem szépirodalmi mű, melynek a történelem csak háttérül szolgál. 4. Budapesten lakik (VII., Peterdy-utca 37. sz.); nagy örömmel fogadja diákdalait.

Ne vegyetek mást, mint

Nemzeti rajzeszközt.

Kapható minden papir- és könyvkereskedésben. 10954

Most jelent meg!

A

Magyar Nemzet Története.

Regényes rajzokban.

Írta

JÓKAI MÓR.

Hatodik képes kiadás.

Ára erős félbörkötésben 24 korona.

Havi részletfizetésre is kapható.

Aki szereti hazáját, kell, hogy ismerje annak történetét is. Magyarország dicsőséges ezeréves multját minden magyar embernek ismernie kell! Nincs lélekemelőbb, tanulságosabb és élvezetesebb olvasmány hazánk történelméről s ezért annak egy magyar háznál sem szabad hiányoznia.

Jókai Mór koszorús költőnk fényes tollával megírt történet nem szorul külön ajánlásra s így csak azt emeljük ki, hogy a többi történelmi műveinktől eltérőleg Jókai regényes rajzokban mutatja be hazánk multját.

A most megjelent hatodik kiadást díszes kiállításban számos, hazai festőművészek képei után készült illusztrációval a Franklin-Társulat adta ki.

Kapható:

Lampel Róbert könyvkereskedése
(Wodianer F. és fiai) részv.-társ.

Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.		
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

REGULY ANTAL ÉLETE.

Az ifjúság számára írta Jancsó Benedek. 3

Az ifjúság javarésze tőle tanulta meg az egyetemen a tudomány önzetlen szeretetét s a lelkesedést nemzete múltja iránt. Ily körülmények között, ily ember közelében Reguly lelkéből nem enyészhetett ki az, amit Maar Bonifác tanítói lelkesedése beleültetett.

Ez időben a magyar ifjúságot valami sajtáságyos vágy ragadta meg: ismerni a külföld állapotait. E vágyat megmagyarázza az a körülmény, hogy mindenki érezte közelgő nemzeti és állami átalakulásunkat. Reguly sem zárkozott el kora ifjúságának e szellemi áramlatától. Amit győri tanuló korában a haza határain belül hajtott végre, azt most folytatta Ausztria hazánkkal határos tartományaiban.

Beutazta Alsó-Ausztriát, Morvát és Galiciát. Tanulmányozta a népet, a földrajzi és természeti viszonyokat, összehasonlítván azzal, amit idehaza az ország különböző részeiben tapasztalt.

Akkori időben az ifjú, ha elvégezte a jogi tanfolyamot, vagy haza ment a vármegyére az alispán vagy a főjegyző mellé patvaristának, vagy pedig fenmaradt Pesten és felesküdtött jurátusnak a királyi táblához. Mikor a jurátusi évek leteltek, akkor következett az ügyvédi vizsgálat. Aki ezen is szerencsésen keresztül esett, vagy haza ment megyéjébe közigazgatási tisztviselőnek, vagy pedig ott maradt a királyi táblán vagy a helytartó tanácsnál, hogy idővel szépen, lassan előre haladjon. Az, hogy valakiből író, vagy éppen tudós legyen, nagyon kevés ifjúnak jutott eszébe még ez időben is. Még csak a nemesebb törekvésű ifjak ábrándjaiban élt csupán a magyar tudós alakja.

Az élet gyakorlati követeléseit szemök előtt tartó szülők az ilyes álamtól kötelességöknek tartották óvni gyermekeiket. Még erős volt a nemesi társadalomban az előítélet, hogy a nemes emberhez nem méltó más, mint jogot tanulni s szolgálni a vármegyét vagy a kormányzókat; hivatalt keresni s méltóságokra emelkedni; hogy a tudomány csak kálvinista papok és rektorok fiainak való csupán.

Reguly szülei sem voltak kivételek. Ők is úsztak az áramlattal s fiúk sorsát a közfelfogással egyetemben azzal hitték biztosítottak, ha megmarad a jogi pályán, ha majd keresett ügyvédé, vagy méltóságos állású tisztviselővé küzdi fel magát a középponti kormányhatóságoknál. Mikor nevelése s tanulmányai érdekében súlyos áldozatokat hoztak, e reménység fejében szívesen hozták meg. Ebben az állandó reménységben és meggyőződésben voltak, mikor a jogi tanfolyamot 1839 nyarán kitűnő sikerrel bevégezte.

Még a tanfolyam bevégezése előtt kérte szüleit, hogy a tanfolyam bevégezése után engedjenek meg egy nagyobb európai utazást. Erre az utazásra szüksége van nevelése és tanulmányai betetőzésére egyiránt. Szülei s pártfogója, a zirci apát e kérésére szívesen beleegyeztek s meg is adták a kivitelt okvetetlenül szükséges eszközöket.

Reguly örvendett, hogy szülei és pártfogója, az apát úr ily könnyen beleegyeztek utazása tervébe. Mosolyogva hallgatta szülei terveit s a világért sem mondott volna ellen. Lelkét azonban homályos vágyak, borongó sejtések lepték el. Az ismeretlen jövő felhői voltak ezek, melyeket valami titkos erő hajtott kedélye különben derűs egére. Érezte, hogy ő valami nagyobbra hivatott, hogy az, ami lelkét ki fogja elégíteni, ott lap-